

Ljubljana, 28. januar 2021

STALIŠČA ZSSS NA PREDLOG ZAKONA O DODATNIH UKREPIH ZA OMILITEV POSLEDIC COVID-19 (PKP 8)

Ugotavljamo, da je bil PKP 8 oblikovan brez aktivnega sodelovanja socialnih partnerjev in sprejet na vladi brez socialnega dialoga. Pogajanj o njegovi vsebini praktično ni bilo. Vladna stran, je sicer sklicala pogajanja, a vladni pogajalci niso imeli pooblastil za sklepanje interesnih kompromisov. Izrecno je bilo rečeno, da imajo vladni pogajalci *»izključno mandat, da evidentirajo, slišijo in zapišejo predloge socialnih partnerjev, nimajo pa mandata, da se o predlogih tudi uskladijo«*.

V Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije - ZSSS smo vedno pripravljene na pogajanja z vladno stranjo. Seveda pa je potrebno zagotoviti enakopravnost pogajalcev in zagotoviti mandat za sklepanje interesnih kompromisov. Pomembna sestavina pogajanj je tudi zaupanje, ki se odraža v tem, da se dogovorjeno upošteva in ne spreminja tekom zakonodajnega postopka. Odgovornost za učinkovit in kvaliteten socialni dialog ni samo na strani dveh socialnih partnerjev, ampak tudi, v primeru oblikovanja PKP-jev, in izključno, na vladni strani.

Prav tako smo v ZSSS negativno presenečeni, ker se pogajanj, kljub izrecnemu pozivu, ni udeležil minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je znotraj vlade odgovoren za kvaliteten in učinkovit socialni dialog. In to kljub dejstvu, da je ministrstvo, katerega vodi, glavni nosilec PKP 8. Menimo, da je s tem minister pokazal, da zanj socialni dialog in aktivna udeležba socialnih partnerjev (zlasti sindikatov) pri oblikovanju predlogov za lajšanje posledic epidemije, nista pomembna.

V ZSSS v nadaljevanju pozdravljamo, da je Vlada RS v PKP 8 nekatere ukrepe, zlasti v primeru subvencioniranja minimalne plače, vezala na prepoved odpuščanja delavk in delavcev tudi določeno časovno obdobje po prenehanju prejemanja subvencije, kar v ZSSS od začetka tudi predlagamo. Pričakujemo, da ta prepoved tekom zakonodajnega postopka ne bo umaknjena. Hkrati izražamo presenečenje, da socialnim partnerjem niso bili predstavljeni nikakršni izračuni, analize, kaj konkretno predlagani sistem subvencioniranja minimalne plače pomeni z vidika vzdržnosti javnih financ, koliko delavcev predlagan ukrep zajema, kakšen bo vpliv na vzdržnost socialnih blagajn (pokojninske in zdravstvene) in podobno. Take obrazložitve tudi ne najdemo v obrazložitvi zakona. Kot je razumeti, bo subvencijo prejel vsak delodajalec za delavca, ki ima osnovno plačo nižjo od minimalne plače. Pri tem pa zakonodajalec ne postavi nikakršnega dodatnega pogoja, ki bi bil vezan na poslovanje v preteklosti ali na spoštovanje temeljnih pravic delavcev. V ZSSS tudi menimo, da bo sofinanciranje plač delavcev imelo za posledico, da se plače v podjetjih ne bodo povečevale. Delodajalcem, zaradi prejemanja subvencije k mesečni plači delavca, ne bo v interesu povečevanje osnovne plače delavca. S tem država neposredno podpira politiko nizkih plač in tiste delodajalce, ki svoje dobičke

gradijo na nizkih plačah delavcev, izogibanju plačevanja ustreznih davkov in prispevkov. Ne nasprotujemo temu, da se posameznim delodajalcem pomaga, vendar pa morajo biti kriteriji in pogoji za dodelitev pomoči strogi, jasni, časovno omejeni in namenjeni zgolj tistim delodajalcem, ki zaradi sprejetih epidemioloških ukrepov resnično in dokazljivo ne morejo izvajati svoje dejavnosti oziroma je izvajanje le-te zelo omejeno, in imajo vsled tega težave pri izplačilu minimalnih plač.

Pozdravljamo, da predlog zakona delno sledi našim predlogom po izboljšanju ekonomskega in socialnega položaja brezposelnih in polnoletnih dijakov s tem, ko jim dodeljuje enkratni solidarnostni dodatek. Delno je upoštevana tudi naša zahteva po »popravku« PKP 7, ki se nanaša na upravičenost delavcev do kriznega dodatka v višini 200 EUR s tem, ko se pri ugotavljanju upravičenosti do njega ne upošteva več izplačana poslovna uspešnost. Vendar pa je popolnoma nerazumljivo, da se izplačilo tega dodatka še nadalje, popolnoma neupravičeno in diskriminatorno, odreka zaposlenim v javnem sektorju. V ZSSS smo prepričani, da bi do kriznega dodatka, upoštevajoč njegov namen, v višini 200 EUR morali biti upravičeni tako zaposleni v zasebnem kot tudi v javnem sektorju. Kakršnakoli diskriminacija, neenako obravnavanje je pri tem absolutno nedopustno. Zato predlagamo, da se PKP 8 popravi tudi na način, da se bo krizni dodatek priznal in izplačal tudi zaposlenim v javnem sektorju.

V povezavi s solidarnostnimi dodatki opozarjamo, da so vsi dosedanji proti koronski zakonodajni paketi v celoti prezrli skupino ljudi, ki so zaradi zdravstvenih težav, ki niso v neposredni povezavi z COVID-19, že dlje časa odsotni z delovnega mesta. Tem ljudem se je prav tako zmanjšal njihov mesečni prejemek, ker prejemajo zgolj nadomestilo plače, ki pa seveda ne more nadomestiti mesečne plače. Zato predlagamo, da se v PKP 8, podobno kot to velja za študente, uredi pravica do enkratnega solidarnostnega dodatka za vse delavce, ki so zaradi zdravstvenih težav, ki niso neposredno povezana s COVID-19, upravičeno odsotni z delovnega mesta več kot šest mesecev. Osnovni namen enkratnih solidarnostnih dodatkov je izboljšanje ekonomskega in socialnega položaja ljudi, velika večina teh ljudi, v času prejemanja denarnega nadomestila zaradi odsotnosti, ki je posledica nezmožnosti opravljanja dela iz zdravstvenih razlogov, živi pod pragom revščine.

Nesprejemljivo je tudi, da se Vlada RS oziroma pristojna ministrstva sploh niso odzvala na naše dosedanje pisne predloge, ki smo jih podali k vsakokratnem PKP-ju in ki v dosedanjih PKP-jih niso bili upoštevani. Zato v ZSSS ponovno pozivamo Vlado RS in poslance Državnega zbora RS, da v nadaljnjem postopku, pri sprejemanju PKP 8, upoštevajo naši dosedanji predlogi. Hkrati predlagamo, da se vsi ukrepi, ki predstavljajo subvencijo, povračilo ali jamstvo delodajalcem, vežejo na obvezo delodajalcev, da ohranjajo delovna mesta in ne odpuščajo delavcev, ne samo v času veljavnosti posamičnih ukrepov, temveč tudi določeno časovno obdobje po prenehanju prejemanja le-teh. Samo na ta način se lahko izognemo položaju, da bi delodajalci pričeli z odpuščanjem delavcev takoj po koncu prejemanja subvencije ali druge državne pomoči, katerih namen je ohranitev delovnih mest. Šest mesečno obdobje prepovedi odpuščanja (po zaključku prejemanja pomoči) je po našem mnenju obdobje, ki bi pomenilo garancijo, da je/so subvencije in druge oblike pomoči države dosegle svoj namen.

V ZSSS vztrajamo, da morajo biti proti krizni zakonodajni paketi »usmerjeni« k ljudem, k zagotavljanju njihove ekonomske in socialne varnosti. Zlasti smo prepričani, da bi bilo nujno potrebno dvigniti nadomestilo plače na 100 % za vse delavce, pri katerih pride do okužbe s

SRS-COV-2 oziroma do bolezni COVID-19, ne glede na to, kje pride do okužbe. S tem bi po našem prepričanju bistveno pripomogli k zmanjšanju širjenja okužbe. Velika večina delavcev namreč, v izogib izgube dela dohodka, z blagimi simptomi ali brez njih prihajajo na delo, s tem pa se okužba širi. Prav tako menimo, da bi bilo potrebno COVID-19 opredeliti kot poklicno bolezen, če se je oseba okužila pri opravljanju svojega dela. Evropska konfederacija sindikatov, katere član je tudi ZSSS, namreč vodi akcijo po vsej EU za proglasitev COVID-19 za poklicno bolezen.

V povezavi z nadomestilom plače smo v ZSSS tudi prepričani, da bi delavke in delavci, ki so doma na čakanju na delo zaradi prepovedi opravljanja dejavnosti njihovega delodajalca, morali prejeti nadomestilo plače v 100 % višini. Ti zaposleni delavci ne morejo opravljati svojega dela zaradi ukrepa vlade. Zahteva po 100 % nadomestilu plače za te delavce je toliko bolj upravičena ker PKP 8 omogoča delodajalcem, ki dejavnosti ne smejo opravljati, da prejmejo 100 % (in ne več 80 %) povračilo izplačanih nadomestil plače.

Prav tako v ZSSS vztrajamo, da se s PKP 8 nemudoma odpravita neutemeljena, diskriminatorna in enostransko sprejeta posega v Zakon o delovnih razmerjih in Zakon o javnih uslužbencih, ki omogočata delodajalcem odpuščanje starejših delavcev, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve, brez navedbe utemeljenega razloga za odpoved.

Nenazadnje v ZSSS opozarjamo, da ni moč oceniti učinkov predlaganih ukrepov v PKP 8 na posameznike ali na javne blagajne in proračun RS. Predlagatelj zakona namreč ni predložil zadostnih podatkov, niti ni svojih predlogov podkrepil z ustreznimi izračuni in analizami.

V ZSSS nasprotujemo ukrepom, ki bi predstavljali zmanjšanje finančnih prilivov v pokojninsko in zdravstveno blagajno. Ne pristajamo na poskuse oblikovanja podlag ali usmeritev, ki bi omogočale kasnejšo privatizacijo teh sistemov, oziroma omogočale kakršnokoli zmanjševanje pravic. Prepričani smo, da bi moral proračun RS poravnati vsakršen izpad prihodkov v te blagajne, ki so posledica sprejetih zakonskih ukrepov v okviru PKP-jev, česar zakon ne predvideva. Menimo tudi, da bi bilo potrebno pri finančnih pomočeh gospodarstvu ločiti med povratnimi in nepovratnimi sredstvi. Pri povratnih sredstvih bi bilo potrebno določiti pod katerimi pogoji, na kakšen način in v kakšnem časovnem obdobju bi gospodarski pravni subjekti vračali prejeto finančno pomoč nazaj v državni proračun.

V ZSSS se bomo uprli kakršnimkoli poskusom zniževanja, tako pomena in vloge načela solidarnosti v okviru obstoječih sistemov socialne varnosti kot tudi morebitnim poskusom zniževanja obsega pravic iz zdravstvenega, pokojninskega in socialnega zavarovanja. Zato se v ZSSS ne strinjamo s stališči ministra za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki jih je le-ta javno izrazil, da bi bilo potrebno delodajalce razbremeniti stroškov dela. Z vidika vzdržnosti socialnih blagajn in proračuna RS, ohranjanja obsega pravic iz vseh socialnih zavarovanj, ohranitve Slovenije kot socialne države, je takšno razmišljanje ministra za delo popolnoma nesprejemljivo.

Predsednica ZSSS
Lidija Jerkič